

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
 Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
 Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Revista politică.

Sibiu, în 27 Octombrie.

Dieta Ungariei a început activitatea sa. Casa deputaților a avut Sâmbăta o ședință, în care s-au prezentat casei diverse acte și o interpellare.

Mai importante sunt desbatările în delegațiuni. În rândul trecut am dat un resumă scurt despre desbaterea bugetului de externe. Diarele vieneze vin și ele acum la rândul lor să și facă comentare. Unul dintre acestea comentând discursurile din delegațiuni, cari între altele, ating cestunea orientală, dice, că numai acei amici ai Turcelor, a cărui ideal este, ca alianța austro-germană să spriginească cu ori ce preț garbovitul imperiu turcesc, nu cunosc istoria celor doi ani din urmă. Același susține, că este numai o pauză în cestuniea orientală și că imperiul turcesc trebuie să se risipe, însă nu fară o versare nouă de sânge. Până atunci popoarele balcanice vor deveni așa de mature încât să poată dispune ele însele de soartea lor. România a ajuns, noastreptă de curând, la o consistență internă, care a făcut-o vrednică de a intra în alianța celor două imperii germane. Și despre Serbia presupune diariul, că nu va mai reziste mult concertul austro-german.

Albania acum se cristalează într-o națiune. Grecia se pregătescă de venirea eredele Turciei în Epir și Tessalia. Chiar și Bulgaria începe să se modereze și să se purta mai doborât cu Turci și de pe teritoriul bulgar. După ce trece în revistă toate popoarele balcanice până și Macedonia, începând la discursul lui Haymerle, recomandă Austro-Ungariei o procedură circumspicătă; nu să cucerească, dar să căstige simpatia popoarelor. În chipul acesta se vor delătura temerile lui Hübner de Franță și lipsa de a merge mână în mână cu Rusia.

Foaia oficială din București

publică următorul ordin de către Administrațiea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 47,

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
 Corespondență stăntă a se adresa la:
 Redacție "Telegraful Român", strada Măcelarilor Nr. 37.
 Episole nefrancate se refuză. — Articulele nepublicați nu se inapoiăză.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rândul cu literă garamond — și timbr de 30 cr. pentru fiecare publicare.

Reflecții

asupra articlului "La cestunie învețămentului religios", publicat în "Biserica și școala".

Brașov, 5 August 1880.

(10 Urmară.)

"Oare nu vor fi trei Dăei, când dici: Tatăl este Dăeu, Fiul este Dăeu și Duhul este Dăeu?"

"Nici decum; căci deși sunt în Dumnezeire trei osoibile fețe, totuși numai una este ființă și Dumnezeirea și puterea și mărire și maiestatea a tuturor trei fețe do boabe și nedespărțită."

Ai și dă N., că „prin ieroioare putem provoca o mulțime de indoieli în capul copilului și o mulțime de nedumeriri, cari în adevăr îl vor confunda și vor lega spiritual."

Așa dar dă credi, că o istorioară evangelică desfășurată după metodul lui Christos, va confunda pe copil, și va lega spiritual."

Însă expresiunea dogmatică, citată aici sub acest număr, o iai, că cum ar fi să stăre la lumina spiritului copilului?

Dacă crezi dă una ca aceasta, atunci, mă iartă, nu scii nici barem, căcă insemează — „a crede."

Ti-ai mai cita și alte forme dogmatice din Catechismul amintit, înălțat de simbolul episcopal din Carlovici la anul 1774 și de bună samă rău tradus în română; căci un Român cult nu ar fi dat în limba sa maternă și astfel de formă dogmelor bisericei creștine g. or.

Dar pentru ce să mai citez?

Dă chiar cu aceste forme dogmatice, după cum fac unii năiemii, vrei să depărtezi cu spaimă pe copii dela învețătură, să faci să urască și religiune și învețătură și scădă să își tot!

Se gonesc dă pe copii dela învețătură!

Și apoi ca mijloc pentru aceasta să intrebuize chiar dogmele bisericei creștine; — chiar prin dogmele bisericei gr. or. să scoți pe copii dela lumină și să își arunci în brațele — futurului!

Că să pozi și dă profită cândva de

Ostaș! Concentrările și taberile de instrucție sunt astăzi principalul mijloc de a desvolta și de a da tările numeroase trupe, ce organizația militară cere de a pune în acțiune. Printre numai sefi superiori, de toată treapta, învăță a cunoașce și a avea de aproape, în mână, trupele ce comandanți, și erași printre trupele dobândescă credere și cohesiunea trebuințoasă și căstigă prin contactul dîlnic, dragostea șefilor, menită a o conduce la înălțarea datorilor sale către patrie.

Ostaș! În taberile Tigănești și Roman! Atât au ocazie să vă convingeți însă-vă de rezultatele dobândite în acest an; și mai cu seamă voi dorobanți și călărași, cari de și organizații numai semi-permanente, atât scuți, cu toate aceste, prin rîvna și silință, ce atât arătat, a vînățită în toate acestea și pacinică. Aceasta se și dice pe aici, că este cauza înălțării organelor lui Gladstone contra Austriei.

„Prin cercurile parlamentare se vorbesc, că baronul de Haymerle a comunicat în comisia delegațiunii ungare, că Engleză s-a prezentat și cu propunere de a despăgubi pe Muntenegru prin cedarea Novi-Bazaru, dar că această propunere a fost respinsă de pretuindeni. Baronul de Haymerle a mai spus încă, că Poarta în afacerea Tusi, a declarat, că este gata a cede acestui ținut Austriei, care să predea apoi Muntenegrului. Turcia amintă, că tot astfel s'a făcut cu cedarea Veneției către Napoleon. Cabinetul vienă respinge însă cătăriile această propunere de ocupație. Se găsi încă o putere (Rusia), care luă în mână această propunere cerând că Italia să întreprindă această ocupație temporală și apoi să predea Muntenegrului ținutul. De fapt, aceste amenințări nu merită mai mult decât un interes istoric."

Esprim dar șefilor și trupelor domnești Mea mulțămire pentru zeul și devotamentul cu care desfășurăt.

Dat în Iași, la 21 Octombrie 1880.

Carol.

Postul de ambasador rusește la București îl va ocupa principalele Ușuroff.

„Neue Freie Presse" publică o telegramă din Pesta, cu datea de 3 Noembrie, asupra rezultatelor obținute la Pesta de sir Henry Elliot, ambasadorul Engleziei la Viena:

„Ambasadorul Elliot și Duchâtel au părăsit Pesta. Cel dintâi, după

minat și cu mare învețătură. El cunoștea în perfectiune limbile elină, latină, franceză, italiană, turcească și arabă. Când Lucar scria sau vorbia în aceste limbi, nu era permis nimănui să găndească, că le cunoaște mai bine. Mare și elegant la chip, intelligent și plin de spirit, eloquent și orator, Lucar mai avea încă o memorie imensă; el era cunosător în științe, literatură și teologie adâncă. Stilul său era îndrăsnet, neîndurător, scurt. Se vede o epistolă a sa scrisă din Alecsandria la Constantinopolul de 1612 către Ioan Witt Bogard: „Sunt unii (în serie Lucar) cari ne tot vorbesc despre ignoranță bisericei Orientului, și îl aruncă în față că învețătură și filozofie s'au mutat dela ei în alte teri. Eu respond, că ar putea să o socotească cineva fericită în ignoranță ei, căci nu putea audă cestuniile extravagante și luptele religioase până la moarte, cu care se spunea audul oamenilor în vremea de acum...”²⁵⁾

După ce Petru Moghilă a scris

²⁵⁾ Apud Ipsilanti, op. laud. pag. 120.

mărturisirea bisericei ortodoxe, vădând că Iesușii tot împărsie prin lume scirea, că biserica Constantinopolitană este Calvinistă, el se întoarce cu rugămintele către Domnul Moldovei Vasile Lupu voevod, care avea cea mai mare trecere atât la Sultan și la Tarigrad cât și la regale Polonei, că să convace un sinod. Dl Moldovei primește și scrie lui Partenie patriarichul ecumenic să trimítă archierei la Iași din partea sa la sobor. Asemenea scrie și împăratul Rusiei, ear regelui Polonei și scrie, să dea voie archierilor ortodocșii să vie la Iași. Patriarchul au trimis mai mulți archiere și pe dascălul Meletie Syrigu. Împăratul Rusiei pe mitropolitul Kievlui și a toată Rusia, Petru Moghilă cu alii episcopi, pe care-i voru numi mai jos. Toți aceștia se adună la Iași, la 1642, în biserica Trii-Sfetitele cu Varlaam mitropolitul Sucevei și a toată Moldova și Exarhul al Plaiurilor, Evagie episcopul Romanului, Anastasio episcopul Rădăuțului, George episcopul Hușului și Sofronie ieromonach și egumen a monastirii Trei-Sfetitele din

Iași Moldovei.²⁶⁾ Sinodul dă anatemei carteia tipărită la Geneva la 1632 și pe cel ce a scris-o, apoi cercetând și înbunătățind mărturisirea credinței bisericesci și apostolesci a Resărărilui.²⁷⁾

Partenie bîtrânu invitat apoi acest sinod la Constantinopol, ca să dovedească și mai bine, că biserica Tarigradului n'are nimic comun cu calvinii și cu doctrinele lor, spre care a fost calomiată Cyril Lucar. Către dînsul se adună și alți archierei. Luceareasă soborul de la Iași o subscriu toți patru patriarchii și toți membrii sinodului, ear din partea Rusiei tot Petru Moghilă, care se intitulează mitropolit al Kievlui, al Galilei și a toată Rusiei, esarchul scaunului Constan-

²⁶⁾ Philippus Cyprus in Chronicæ Ecclesiæ graecæ, pag. 478.— Michael Lequien in Oriente Christiano, tom. I, p. 1246—1256, edit. Paris 1740. Apud Sincac Chronico, Romanu, tom. II, pag. 37 și Melhissedek, Chronicæ Episcopici Hușilor, I, pag. 115.

acestui articol de respuns, publicat în Nr. 115 al „T. R.” Sântia Sa a per-
dut cartea „Knigge, Umgang mit Men-
schen”; cuvinte, ca „minciuna”, „ca-
lomnie”, „poltronerie”, „infamie”, „cu-
cuvieică nocturnă” nu sunt cuvinte și
expresiuni, de care se poate folosi
un preot de o poziție așa înaltă. La
acest pamphlet, care bărbătește de expre-
siuni vătămătoare, dîl Munteanu res-
ponde într'un ton modest, de care
nu se va putea acăsa nimenea și sus-
țină afirmările sale de mai înainte di-
când că păspresbiterul Hannia a lucrat în
contra legilor bisericescii, a prevaricat.
Cuvinte vătămătoare nu se vor afla nici
măcar unul singur. Dacă nu se afă
cuvintele vătămătoare ni se impune în-
trebarea: pe ce se basează acusa? Re-
prezentantul acusei a cunoscut și respectiv,
care definesc delictul vătămării de
onoare. Acum cercetăți dacă faptele,
care se impută clientului meu se po-
trivesc cu acest paragraf, dacă să nu
severșt astfel de fapte, care învoală
delictul vătămării de onoare? Punctul
prim al acusei privesc aşa numita
prevaricare în comună bis. Gurariului.
Că aceasta nu e o afirmare inventată, a
conces-o chiar și reprezentantul acusei.
În regulamentul parochierilor, votat de
congresul național în 1878 și introdus
în întreaga metropole ortodoxă stă
negru pe alb, ce are să se intempele
dacă moare un preot. Prin urmare
Sântia Sa dîl Hannia n'a fost compe-
tent și n'a fost chemat a sevărși un
astfel de act bisericesc, căci pe acel
temp dsa era ridicat din postul de
păspresbiter precum arată circularul con-
sistorial alăturat la actele de instruc-
țiune.

Al doilea punct al acusei este
mai dificil. Adeca se impută Sântiei Sale că n'a depus rațiocinul regu-
lăt despu fondul bisericesc din Gu-
rariului ce a fost sub administrarea sa. Ce
va să dică aceasta imputare? Nici
decat doară că Sântia Sa ar fi com-
plinit fapte criminale sau inmorale, ci
simply numai că n'a administrat acel
fond conform legilor bisericescii și n'a
depus rațiocinul înaintea corporațiunii
competente. Deși nu n'i s'a permis do-
vedirea adéverului, totuși nu pot a
nu aminti atât că acțiunea judecă-
toarească contra Sântiei Sale se află
deja pe masa verde și va fi un obiect
de perfractare la curtea tribunalului;
afără de aceste se mai află între ac-
tele de instrucție două protocoale ale
comitetului parochial din Gurariului,
din care se poate vedea conclusul luat
a sili pe fostul păspresbiter Hannia la
depunerea rațiocinului. Așa dară nim-
nu i impută Sântiei Sale fapte nem-
orale, dar nime nu va putea nega de
altă parte, că de 20 ani încoace nu
s'a depus nici un rațiocin despre
acel fond. Statutul organic prescrie
erași apriat cum au să administre-
avelle bisericesc; acolo nu se va afla
nicării, că aceste averi au să se ad-
ministreze de păspresbiter, nici că acesta
ar fi îndreptățit a da din averile co-
munale bisericesc deci de mii florini
împrumut fără nici o garanție. Dl fost
păspresbiter nu a întrebăt de acest pa-
ragraf al statutului org. ci a făcut ce
i-a plăcut.

Vedeți dar' dlor jurați că aici nu
se potrivesc nici decat și nu se poate
aplica §. 488 cod. pen., căci dacă s'ar
afla un rațiocinul căt de mic dar' esact,
comitetul parochial nu ar fi cutezat
a apela la consistorii și în urmă la
tribunal pentru ca să se silească odată
Sântia Sa la depunerea unui rațiocinu-
l și dacă ar exista un rațiocinu-
l Sântia Sa la toată întemplarea l'ar fi
adus astăzi cu sine, căci acte și
date cu care voiesc a te justifica
despre administrarea unui fond de
36,000 fl. nu se poartă în busunarul
cel rupt, ci se păstrează că trăiesc.
Acest fapt nu l'ar putea nega nici Sân-
ția Sa. În ce constă dară vătămarea

de onoare închipuită? Si eu respectez
vauda tagmei, dar' nu voi concedea
că Sântia Sa aședat pe tronul din
olimp să se simtă mai pre sus de ori
ce critică, așa departe nu merge vađa.
Nu numai acela are pretensiuni la
onoare, la vađă, a cărui piept este
împodobit cu coloare rosie și ci aseala
care poartă numai o coloare albastră.
Fantasme a unui veac întunecat trece
înaintea ochilor mei și mă simfăneș-
transpus într-o perioadă antică când
aud astfel de afirmații. Este a-
cumă veacul când cineva fiindcă
ocupă o poziție mai subordonată,
fiindcă nu a apucat să se ureze pe
scara ierarhică pâna sus, este el, dic,
condamnat, dacă are curagiul să afirme
adéverul în fața lumii? Este iertatul
unei dignități mai înaltă a sevărsei
fapte în contra legei și cel subordonat
să n'aibă drept a supune aceste fapte
unei critice? Har dul! veacul bra-
manilor a trecut de mult preste noi și
noi ne aflăm într-un stat civilizat unde
fiecare este egal înaintea legii. Nu
numai sîrmul paroch rural are a
respecta legile ci astăzi și dignitarii
mai înalți au datorința a respecta legile.
Este în deobște cunoscut că astăzi se
lucră tot spre umanisare, spre ameli-
orare. Asupra acestei umanisări bise-
merică a exercitat o mare influență. Acum
privită odată acusa. Preotul Hannia,
servitorul bisericei, cere în acuza că
în contra dñi Cristea să se folosească
numai pedeapsa de bani, dar contra
parochului Munteanu să se aplique toată
rigoroarea legei și adeca să se condamne
la temniță pe un an. Acesta nu este
decât punctul de vedere al resbunării,
căci dacă cineva vorbesc astfel și
nu se sfisește a veni înaintea dvacăz-
cu astfel de rugare, nu poate fi alt
ceva decât ură și răsbunare, că Sântia
Sa a primit în acuza un astfel de
pasagiu, trebuie să pună în mirare că
atât mai mult, cu cât dînsul este re-
prezentantul idealelor celor mai fru-
moase și sublimi; el este reprezen-
tantul cristianismului, este membrul
unei biserici, care a fericit omenirea
cu atâta lucruri bune și frumoase, căci
a trebuit să aud chiar din gura Sântiei
Sale un astfel de cuvînt trebue să mă
atingă foarte neplăcut dacă nu jalmic,
căci Sântia Sa ni s'a prezentat în
toată modestia și nu a spus că este
membrul mai multor societăți literare
și scientifice și pentru a dovedi ne-
interesarea sa, ni a spus că este
membru în direcționea bancelor „Al-
bina” și „Transilvania” și că numai și nu-
mai modestia l'a adus aici. Tot respectul
înaintea acestor posibilități, dară respect
înaintea onoarei personale a clientului
meu. Dacă Sântia Sa dîl Hannia ocupă
poziție așa înaltă a fost datorința
sa să facă chiar contrariul dela acea
ce intenționează a face. Nu sciu, dacă
Sântia Sa scie sau vrea să judece în-
semnată ce cuvîntelor sale, el scie
foarte bine ce urmări ar avea o con-
damnare nu numai pentru clientul
meu ci și pentru familia sa inocentă.
O condamnare nu numai că ar avea
urmare ca preotul Munteanu să și
peارد oficial seu îndată, ci și familia
sa ar deveni cerșitoare. Dlor jurați! ve
rog să nu explicăti acesta cuvîntul
ca un apel la umanitatea d-vstre, ci
priviți ca o dovadă pentru natura
ciudată a acestei acuse. De care ce
din partea clientului meu nu s'a com-
mis nimic ca ar semena cu delictele
circumscrise în lege nu apelez la bu-
navoîntă ci ve rog a judeca după
consciință, liber, așa precum vi se în-
tipărît acest cas în inimile d-voastre.
Judecăți după acel principiu, că fată
vauda și rangul tagmei are loc și
vađa personalități. Si așa predau
consciință linistită această întrebare
judecării d-voastre.

(Va urma)

Varietăți.

* (Necrolog.) Protopopul român
oriental al tractului Solnocului I
și paroch în Dej Ioan Bodae după un
morb indelungat și greu (boala de apă)
Mercuri în 3 Noemvre a. c. st. n. la 6
ore după ameađi în etate de 62 ani
și-a dat nobilul seu suflet în mâinile
creatorului. Osemintele pămîntesci
ale defunetului s'au depus spre vecinica
odihină Dumineacă în 7 Noemvre n. la
9 ore dimineață în cimitirul gr. or.
din Giurgesti.

Constantin, Vasile, Anica
mă. Greblea și Maria mă. Iacob
ca fi în numele tuturor afișilor și
consângeniilor defunetului, adîne întri-
stații, aduc această jelică întem-
plare la cunoștința tuturor amicilor și
cunoștișilor. Fie-i jărōna ușoară și
memoria binecuvîntată!

* (Conferința doamnelor
române) a avut loc eri în localitatea
doamnei Maria Cosma. Pe căt am
putut aflat scopul conferinței a fost
înființarea unei reuniuni, a cărei întărită
este mai departe o scoală superioară
de fete române aici în Sibiul. Re-
uniunea s'a constituit provisoriu pâna
la înalță aprobare a statutelor, ale-
gându-se doamna Maria Cosma pre-
sidentă și doamna Alecsandrina Mateiu,
secretară. Atâtă așa, atâtă, im-
părtășim de ocamătă. Tinta este
filantropică, prin urmare nobilă în cel
mai frumos înțeles al cuvîntului, de
aceea și dorm succese complet.

(Postal). În Teghe (comit.
Solnocului-Dobăcei) este de ocupat
postul de magistrul postal. Doritorii
de a ocupa acest post au să depună
o cauțune de 100 fl. v. a. și să-și tră-
mită suplicele în termen de 3 săptă-
mani la direcționea postală din Sibiul.
Cu acest post sunt impunute urmă-
toarele enolimente: 120 fl. salariu, 40
fl. paușale de cancelarie și 600 fl. pau-
șale pentru expedițiuni pe an.

Mai departe se face cunoștință, că
dela 5 Noemvre n. încoace posta
pedestră între Mănăstur și Lăpuș va
comunica pe fiecare călătorie în
următorul mod:

Plăeăcă decădela Mănăstur la 2
ore după ameađi și ajunge în Lăpuș
la 6 ore 15 minute după ameađi, apoi
se întoarce dela Lăpuș la 6 ore di-
mineață și ajunge în Mănăstur la 10
ore și 15 minute înainte de ameađi.

* (Comitatul Sibiului). Mi-
nistrul de interne cassând concluzia
adunării generale a comitatului Sibi-
ului, care a fost decis cu majoritate
de voturi, a nu se face casă comita-
tenă, a ordinat, a lăsat proiectul de
clădire în desbatere serioasă și a sub-
sterne atât planul de clădire că și
proiectul de spese spre mai înaltă
încuvîntare.

* (Comunitatea Sibiului)
a închivățat proiectul pentru bugetul
orașului pe anul 1881. În urma ace-
stuui proiect venitele ar face 173,978 fl.
ar cheltuielile ordinarie 150,835 fl. și
cole extraordinaire 13,963 fl. v. a.

* (Reprezentanții comita-

tului Sibiului) aleși la 3 Noemvre

în locul celor scoși prin sorte

sunt următorii:

In cercul de alegere I. al co-
tatișii Sas-Sebeș: Moritz Welther, ma-
jor c. r. în pens. Ferd. Metz capelan
ev. I. Adolf Wellmann, inspector de
dare c. r. în pens. Eug. Wellmann
dirigent de cărți fund. în pens.

In cercul de alegere II. al Sas-
Sebeșului: Iuliu Hosszu, adjunc-

la inspectoratul du dore r. din Sibiul
Ioan Barcianu notariu primar al ce-
tatii Sebeș, Bela Tamási asesor la
trib. reg. din Sibiul, Dr. Stefan Pacu-
raru advocaț în Sibiul.

In cercul rural al Sas-Se-
beșului: Dr. Aloisius Sentz, direc-
torul academiei de drepturi, din Sibiul,

Ivan Stoicuța, paroch în Săsciori,
Isidor Blaga paroch în Lancremi,
Ioan Benja capelan în Piatră de jos.

In cercul de alegere al
Mercuriei: Nicolau Cingudeanu
notariu în Poiana, Ioan Orestianu
econom în Apoldul mic, Aug. Zweier
notariu în Apoldul mare, Mich. Va-
lentin paroch ev. lut. în Mercurea,
Mich. Thiess econom în Gârbova.

In cercul de alegere al Cis-
nădiei: Gust. Binder, Petru Neckel,
Petru Fleischer jun. George Billes sen.
G. Billes jun.

In cercul de alegere al
Nocrichului: I. Thut din Altina,
Gott. Orendi paroch ev. în Nocrichiu,
Ios. Schullerus par. ev. în Marpod,
Mich. Dengel sen. din Altina, And.
Drotlef din Chirper, I. Krauss
din Hozman, And. Schuster jun.
din Nocrichiu.

In cercul de alegere al ce-
tății Sibiului: Wilh. Kraft Dr. C.
Wolf, Alb. Neugebohren C. Arz,
C. Herzberg, Mich. Martini, Sam.
Otto, Fr. Schäffer

In al II. cerc de alegere al Sibi-
ului: Mich. Heinrich, Mich. Hänel,
Dr. Fried. Teutsch, C. Schoch-
er, Iacob Bologa, Fr. Feiri, Fr.
Schatz, Ios. Ikrich.

In al III. cerc de alegere al Sibi-
ului: And. Wagner, Iul. Sigerus, Ios.
Mölder, I. G. Göbbel,
Mich. Brenner, Ios. Binder Dr. Aure-
liu Brote și Franc. Michaelis.

In cercul de alegere al Cris-
tianului: Mart. Fleischer, pretor,
Ioh. Roth din Șura mică, Stef. Rill
din Șura mică și Mart. Malmer, paroch
ev. lut. în Cristian.

In cercul de alegere al Se-
liscei: Dr. Iosif Hodosin, Dr. Ilia-
rian Pușcariu, Dr. Ioan Nemeșin,
Nic. Cristea, El. Macelariu, Vi-
sionar Roman, Iuliu Hoszu, Petru
Brote.

In cercul de alegere al
Bradului: Teod. Coman, paroch în
Vestem, I. Popa notariu în Boia, Sam.
Fleischer paroch ev. în Cisnă-
dioră, M. Kreuzer din Șelimbăr, Eug.
Capesius din Brad.

In cercul de alegere al Gusteriții:
Ioh. Schmidt, capelan ev. în Gusterița,
Fr. Stenzel, paroch ev. în Roșia, W.
Wagner, paroch ev. în Cașotă, Mich.
Stădter, economist în Nou, I. Weiss econ-
omist în Daia și Paul Klöss economist în
Casolt.

In cercul de alegere al Slimnic-
ului: Sim. Fuss notar în Șura mare,
Luca Gross economist în Șura mare, G.
Kaun economist în Hamba, I. Halmen,
econom în Slimnic și M. Weidenfelder
econom în Slimnic.

* (Calea ferată Oșorhei-Re-
ghen). In 1 Noemvre n. comercianții
și alte persoane de influență din Re-
ghen având o adunare cu scopul de a
se consulta, dacă s'ar putea clădi o
linie ferată latelată dela gară din Mu-
reș-Oșorhei pâna la Reghen, au concu-
slus să se întreprindă această clădire.
Concluzia adunării fiind întărită și de
ministrul de comunicări încă sub
Nr. 17,554/1880 și Regheșul are în
sfîrșit perspectiva, a intra în le-
gătură directă cu comunicația lu-
mei, precănd de altă parte și orașul
Oșorhei poate calcula la foloase însem-
nante privitoare la trebuința lui de
lemn etc. Concesiunea clădirii acestei
linii ferate a primit-o deja inge-
nerul Urban.

* (Multămită publică). Sub-
scrisul un greu cercat de soarte după
campania română în Bulgaria, la care
am luptat ca soldat (sergent major)
în trupa de geniu română, am fost
silit să-mi cau sănătatea vederi și la
bărbații de specialitate în Transilvania,
în Sibiul și Cluj. Acum în
întoarcere mea în patrie și la cami-
nul maiciei mele, find lipsit de mijlo-
ace am apelat prin mijlocirea dlui
Nicolae Cristea la mărinimia p. t.

domni din loc, dela cari am și fost | norocos a primi și adeca dela dă. N. Popea 1 fl., N. Frates 1 fl., N. N. 50 cr., Dr. Pușcariu 1 fl., P. Cosma 1 fl., Dr. Todea 50 cr., B. Harșan 1 fl., N. N. 50 cr., Șuluț 1 fl., Dr. Nicolau Maier 1 fl., I. G. Baritiu 1 fl., Anto-nie Bechinitz 1 fl., Dr. Moga 1 fl., N. N. 50 cr., N. N. 1 fl., Grigorie Mateiu 1 fl., Const. Stezaru 4 fl., N. N. 50 cr., L. Binder 1 fl., Trombitas 1 fl., M. Lazar 1 fl., Comşa 1 fl., N. N. 1 fl., N. Cristea 1 fl. N. N. 20 cr., va să dică suma de 24 fl. 70 cr., pen-tru care esprim cea mai adâncă mul-tămîtă.

Cu această ocasiune nu pot a nu da expresiunea celei mai cîlduroase mul-tămîtă diui Ioan Filipescu func-tionarul public în Turda, carele în trecerea mea pe acolo mi-a dat tot sprîngin și m'a întîmpinat dînsul pre-cum și alți stimați domni, prin mij-locrea dînsului, cu cea mai filantropică oșpitalitate.

Alecsandru Nicolescu.

* (Tîrgul de pe urmă) din Cluj după cum ne spune „Kelet“ a fost de tot bine cercetat. În tîrg au fost cu deosebire multe vîntuiale, vară, ceapă și grâu de o cîualitate esce-lentă.

* (Locuințe goale în Budapesta). Numerul locuințelor goale, care cu sfîrșitul anului trecut au fost 650, în cele 2 quartale dintâi ale anului acestuia s'a urcat la 714 respect. 816 încât paguba acestui interval face 311,000 fl. respect. 355,000 fl. v. a.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Istoria aritmeticăi și principiile fundamentale

la tractarea Aritmeticei în scoala populară.
(Disertație finită în admunare generală a Reuniunii învățătorilor români din Teara Bârsiei la 26 Aprilie 1880 în Zernesci)

de

Dometiu Dogariu,

învățător la scoala primară din Satulung.

(5 Urmar).

A. Procesul învățămîntului din aritmetică.

Prin procesul învățămîntului din aritmetică înțelegem ordinea, în carea urmează părțile la predarea acestui obiect de învățămînt.

La propunerea obiectelor de învățămînt deosebit de două căi sau mer-suri, adeca două proceze ale învăță-mîntului.

Procesul este dară:

- 1, înșirătoriu;
- 2, genetici sau desfașurări.

Procesul genetic este: a) analitic sau descompunătoriu, b) sintetic sau compunătoriu.

Propunerea materialului din arit-metica elementară are să se facă tot pe cale sintetică.

B. Forma învățămîntului.

Forma se ocupă cu cele externe ale învățămîntului, adeca cu execu-tarea planului sau procesului. Procesul arată și urmează la propunere una după alta părțile obiectelor de învățămînt. Forma e predarea însăși. Predarea învățămîntului preste tot se poate face în două moduri, de aceea deosebim două forme de învățămînt.

- 1, comunicătoare;
- 2, desvoltătoare.

a) Forma comunicătoare este de două specii:

a) tipică sau arătătoare. Ea poate fi sau ante-punătoare sau ante-făcătoare b) acroamătică sau ascultătoare. Această formă se mai numește și monologică și istorico - dogmatică. Ea poate fi sau narrativă, sau descriptivă, sau argumen-tativă sau explicativă.

β) Forma desvoltătoare este ea-răși a) erotematică sau întrebătoare numită și socratică și dialogică b) eu-ristică sau afilatoare.

Forma cea mai corespondătoare scopului la propunerea aritmeticăi în scoala populară este de a se observa preste tot cea euristica, și aceasta din următoarele motive:

1. Ea desțeaptă și ține în acor-dare atențunea scolarilor.

2. Ea exercită puterea cuge-tătoare a elevului și i desvoală în armonie toate puterile spirituale.

3. Ea desvoală limba și exer-cită vorbirea.

4. Ea dă ocasiune învățătorului de a așa cum au pricpeut scolarii cele propuse.

5. Ea pune pe învățător în po-sițione de a cunoaște talentele sco-la-rilor ca astfel el să și poată forma apoi propunerea ameșurat capacitatea lor.

C. Tactul învățătorului.

Prin tactul sau tonul învățătorului înțelegem purtarea internă și exter-nă a învățătorului în scoala față cu elevii sai. Dela învățător se pre-tinde dar ca el să și insușească o in-de-mânare deosebită, adeca el să fie în poziție a asta la moment tot ce și principii și folositor pentru elevii sai la ori ce cas, ce i-ar obveni. Dela învățător se pretinde mai departe a fi către elevii săi un bun părinte ear-nu un tiran despot. Învățătorul trebuie să și căstige din partea scolarilor amorul și încrederea cea adeverăta ear' nu ură și disprețul. Acel amor are să zacă în intima personalitate a învățătorului, adeca în blândețe și abili-tate, eară nu în lucruri esterioare precum în comandă militară, în ochi intunecăti, în nuia și baston, după cum era odată usitată în scoala și poate că se mai usitează și astăzi încă prin mai multe locuri. Despre brutalitate și pedepsile tirănești, ce dominau odată și prin scoalele germane Dr. Karl Schmidt ne arată într'un op al său intitulat „Geschichte der Erziehung und des Unterrichts“ un concept al unui învățător din Wittenberg anume Häuberle, colega jublieus, carele într'un săr de 25 de ani de servit a aplicat elevilor sai următoarele pedepse: 911,524 de lo-vituri cu bătu, 123,010 virgase, 20,989 de lovituri cu liniștilor preste ungheii, 136,715 în palmă, 10,233 de plesni-turi preste gură, 7905 de palme, 1,115,800 de lovituri preste cap, 22,763 de bușturi cu biblia, cu catechismul, cu gramatica și cu carte de cântări, 800,000 de imbolduri cu bătu pen-tru sentențile biblice și pentru ver-surile din carte de cântări; apoi de 777 de ori a îngheunchiat pe elevii pe grănușe de măzăre și de 613 ori pe un trunchiu de lemn, de 5001 de ori a poruncit ca să se ducă elevii acasă cu icona măgarului spânjurată de grumazi, 1707 ori a pus pe elevii să țină căte un băt în sus. Afără de aceste mai avea la indemnă și încă vr-o 3,000 de nume de batjocură din-tre cari a treia parte erau iscodite de el. — Eată dară de unde își trăseseră originea tirăniile, ce dominau odată și prin scoalele noastre, căci în vecheime acela era dascălul cel mai renumit, care scia mai bine pedepsi pe elevii săi.

Economic.

Sibilia 2 Noemvr n. Pro hectolitră: Gră f. 7,30 - 8,30; grâu și săcăr fl. 5,80 - 6,80; săcăr fl. 6,60 - 8,60; orz fl. 3,90 - 4,30; Ovăs fl. 1,90 - 2,10 Cu-curu fl. 2,70 - 2,90; Mălină fl. 6 - 7; Cartofi fl. 1,80; Semeniă decăneapă fl. 4 - 5; Mazare fl. 7 - 8; Linte fl. 9 - 10; Fasole fl. 5 - 6,50 pro 50 chilo: Făină de pâine fl. 7; Slăină fl. 8,60 - 8,80; Ușoare de porc fl. 36 - 40; Săpun brut pro 50 chilo fl. 15 - 17; Săpun de luminări fl. 24 - 25; Lumini-nări de săpu 50 chilo fl. 24 - 28; Săpun fl. 19 - 21; Făină 50 chilo fl. 1; Căneapă pro 50 chilo fl. 16 -

18. Lemn evărtătoare de foc pro metru cubic fl. 3,25 Spirit pro grad 55 - 60 cr. pro chilo: carne de vită - 46 - er; carne de vițel 35 - 50 cr. carne de porc 46 - 50 cr.; carne de berbecă 24 - 26 cr; ouă 10 de 25 cr.

Sângeră, 2 Noemvr n. Pro hectolitră: grâu fl. 7,40; și săcăr fl. 5,20; orz fl. 3; ovăs fl. 1,80; ușoare fl. 3,40; pro chilo carne de vită 44 cr., carne de porc 48 cr., carne de berbecă 30 cr.

(Un strugur nou). Domnul Th. Lecard, botanicul francez, care călătoresc prin Africa într'o epistolă a sa adresată către ministrul de instrucție din Franția Gangaran în Sudan 25 Iulie n. 1880 ne face cunoscută una dintre cele mai interesante inventiuni pentru cultura poamelor și a vinului. El scrie între altele și următoarele: „Între nouă și eu adun și studiez pe totă diua plantă nouă — am onoarea, d-le ministru, a Ve signalisa o viță nouă cu fructe gustoase, ce crește și vară și are o rizoma de radăcini durabilă. Frumos și simbolul său este de fructe, crescere mare și rusticitatea plantei pre-cum și upărtatea cultivării ei în urma plan-tației repetede pe ană a radăcinilor no-doroase căsunează nădejdea, că această plantă va modifica cu desevărsire condițiile cul-tivării de vinuri în Franția și va face cu putință o producție de vinuri în quanti-tate imense. Nu me voi demite la descrierii mai deaproape, ci voi resuma inventiunea mea, numai în cuvintele următoare: „Acestă sună nesecă și extraordinară, care în Fran-ția se vor cultiva ca de prezent gorgonelle și vor fi un mijloc neîntrecut contra filosoc-eri.“ Inventiunea deci nu e foarte interesantă, totuși nu o putem descrie astădată mai deaproape, părțace nu vom căptă informație și date mai temeinice și speciale. Până atunci vom fi în aşteptare.

Bursa de Viena și Pesta

din 6 Noemvr 1880

	Viena	Pesta
Renta de aur	107,20	107,45
I emisie de oblig. de stat dela-drină, de fer oriental ung.	80,80	81,-
II emisie de oblig. de stat dela-drină, de fer oriental ung.	97,50	97,-
Oblig. de stat dela 1876 de ale drinăului de fer orient. ung.	85,75	84,50
Impozitul demurierii de fer ung.	122,25	126,75
Obligării de fer de resuscipă-re pănă în 1871	97,50	98,-
Obligării ung. cu clanșă de sortire	96,-	96,-
Obligării urbariale temeșiane	95,50	95,50
Obligării urb. temeș. cu clan-să de sortire	94,20	94,-
Obligării urbariale transilvane	94,25	94,75
Obligării urbariale croato-sla-vonice	96,-	--
Obligării ung. de resuscipă-re decimale de vin	94,50	94,75
Datorie de stat austriacă în harti	72,15	72,25
Datorie de stat în argint	73,25	73,25
Renta de aur austriacă	87,15	87,50
Sorți de stat dela 1860	131,-	131,-
Achiziții de bancă austro-ung.	816,-	818,-
Achiziții de credit austr.	279,25	279,60
Achiziții de bancă de credit ung.	248,50	249,-
Sorți ungurești cu premii	108,55	108,50
Sorți de regulare Tisei	107,80	108,25
Argint	--	--
Galbin	5,93	5,61
Napoleon	9,35%	9,36
100 marce nemepci	57,90	57,90
London (pe polță de trei luni)	117,45	117,30

Estră din toaia oficială „Budapest Közlöny.“

Licitatiuni: în 17 Noem. imob. rema-sului după Sebastian Halmak și soții în Bucium (trib. Alba-Iulia); în 25 Noemvr și 27 Dec. imob. Rosinei Lieh în Brașov (trib.); în 27 Noemvr 1880 și 5 Ian. 1881 imob. lui Ioan Kovacs în St. Hărămăș; în 25 Noemvr. 1880 și 7 Ian. 1881 imob. lui Ioan Kis și soții în Simon (trib. M. Oșor-vei); în 2 Dec. imob. lui George Popovi-cie în Cergidul mic (judec. cere. Aiud); în 29 Noemvr. 1880 și 7 Ian. 1881 imob soției lui Ludovic Vada din M. Oșorhei (trib.); în 30 Noemvr. și 30 Dec. imob. lui Alecsandru Miklos în Daia (trib. Odor-hei); în 11 Noemvr. și 11 Dec. imob. lui Ioan Stendor în Dredat (judec. cere. Teaca); în 29 Noemvr. și 22 Dec. imob. remasului după Oana Moldovan în Oros (trib. Dej); în 27 Noemvr. 1880 și 5 Ian. 1881 imob. lui Ioan Eltető în Ernut (trib. Oșor-hei); în 15 Noemvr. imob. lui Pavel Kun în Sânnicolăș (judec. cere. Săkelyhid); în 30 Noemvr. și 30 Dec. imob. lui Petru Vaina în Osdua (trib. K Oșorhei); în 11 Noemvr. și 11 Dec. imob. lui Demian

Oprea în Paloș (judec. cere. Sighișoara); în 7 Dec. 1880 și 7 Ian. 1881 imob. Anei Comșa în Burgard (trib. Sibiu); în 22 Noemvr. imob. lui Ludovic Zudor în Ca-puș (trib. Turda).

Nr. 234.

CONCURS.

1-3

La scoala confesională gr. or. din comuna Visca în protopresbiteratul Iliei murășene devinind vacanță postul de invățătoriu, pentru ocuparea aceia-ului se scrie prin aceasta concurs cu termenul până la 9 Noemvră 1880 st. v.

Emolumentele sunt:

- I. În bani gata 120 fl. v. a.
- II. 100 ferdele bucate în grăunțe ½ grâu, ¼ curcuruz.
- III. Folosirea grădinei scolare.
- IV. Cuarțir liber în edificiul scolarei.
- V. 6 orgii lemne de încăldit, din care se va încălzi și scoala.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea așa adresa suplicele instruite în sensul statutului organic și regula-mântul dela 1878 la subscrîsul până la terminul sus indicat.

Gurasada, în 23 Octombrie 1880. În conțelegeră cu comitetul parochial.

Alecsandru Olariu m. p., adm. ppresbiteral.

Nr. 292-

CONCURS.

1-3

Devenind stațunea de invățătoriu la scoala confesională gr. or. din Draos vacanță, se scrie concurs cu termen până la 9 Noemvră st. v. a. c. când se va ține și alegerea.

Emolumentele sunt:

- O leafă anuală de 80 fl. v. a și cuartier.
- Doritorii de a ocupa acest post invățătoresc să și aștepte suplicele instruite conform statutului organic și prelăngă alte atestate de invățăment și testimoniu de calificătune la oficiul protopresbiteral gr. or. în Co-halm.
- Comitetul parochial în conțelegeră cu DI administrator ppresbiteral con-cernt.
- Draos, 19 Octombrie 1880.

În numele comitetului parochial.

Nicolau Iosif m. p.,

Publicaținea

institutului de credit și de econo-mii „Albina“ în sensul articolului de lege XXXVI din anul 1876 § 29.

1. Suma scrisurilor fonciare puse în circulație și încă netrasate la sorti face cu diua de 31 Octombrie 1880 165,800 fl. in val. austr.

2. Pretensiunile institutului de im-prumuturi hipotecari, care servesc de coperirea acestor scrisuri fonciare sunt de 165,817 fl. 17 cr. in val. austr.

3. Valoarea hipotecelor luate de basă la susunimile imprumuturi hipotecare e de 893,560 fl. 61 cr. v. a.

4. In sensul § 97 din statut fondul special pentru asigurarea scri-surilor fonciare este de 214,758 fl. 82 cr. v. a.; aceasta e indus în cont separat și este plasat în escompt de schimburi și în efecte publice.

Sibiu în 1 Noemvrie 1880.

[69] 1-1 Directiunea.

••••• Epilepsia (boala grecă, sgârciuri, dărânce, le vine în timpul cel mai scurt după o metodă proprie numai mie și totdeauna cu succes, și în scri- Medio special Dr. Helmsen în Berlin N. W., Louisestrasse 32. Suntă vin-decat dejă.

[66] 5-24